

6. JURIDIK

Introduktion

Inledning	3
Avtal och köp	3
Köpvital	4
Offerter och fakturering	5
Konsumenträtt	6
IT-juridik	7
Kompanjonskap	8

Fördjupning

Lagar och avtal	10
Konsumenträtt	19
Kompanjonskap	23
Sekretessavtal	25
Twistelösning	25
Tillstånd	28
Arbetsuppgifter	31

Inledning

I detta avsnitt går vi igenom några viktiga lagar kring köp och avtal. Vi behandlar också avtal för kompanjonskap.

När du startar ett företag är det en hel del lagar som du förutsätts känna till. Det är viktigt att komma ihåg att du som företagare inte har samma skydd som du har som konsument. Flera lagar är inte tvingande, vilket innebär att företagare kan sluta avtal som får innehålla i princip vilka villkor som helst. Därför är det klokt att alltid ta kontakt med en jurist innan du skriver på något avtal. Om det är enklare frågor kan eventuellt någon rådgivare på Almi hjälpa till, annars kan du få tips om vart du kan vända dig.

Vill du veta mer om viktiga lagar kan du läsa vidare under Fördjupningsmaterial i detta avsnitt. Då får du även läsa om vad som händer med företaget om du skiljer dig eller avlider. All aktuell lagstiftning kan du hitta via regeringens hemsida lagrummet.se.

Avtal och köp

De flesta avtal som vi träffar gör vi utan att tänka på det, utan skriftligt undertecknade dokument. Det kan vara allt från enklare överenskommelser med familjen till löpande leveransavtal för företaget. Men, vissa avtal kräver mer noggrann eftertanke än andra. Det är dock alltid viktigt att förstå konsekvenserna av ett avtal oavsett om det är muntligt eller skriftligt. Ett av de största problemen med muntligt ingångna avtal är just att parterna efter en tid inte längre kommer ihåg vad de bestämde från början eller så har de olika uppfattningar om vad de avtalat om. Det är därför viktigt att kontrollera noggrant om du och din avtalspartner verkligen menar samma sak. Och det är därför också att rekommendera att skriva ner överenskommelsen i ett skriftligt avtal. Rör sig överenskommelsen om ett enkelt köp, kan det ibland räcka med en skriftlig offert eller ett e-postbrev där du skriver ner hur du uppfattat överenskommelsen. Är det fråga om avtal som löper över tiden, eller rör större värden bör du alltid se till att få ett skriftligt avtal. Din avtalspartner kan ju ändra sig efter en tid.

Träffa avtal = sluta avtal = komma överens om något, muntligt eller skriftligt.

Ett ingånget avtal = ett avtal som redan är träffat.

Situationen vid ingående av ett avtal = förhållandena för parterna just när avtalet träffas.

Inte anses bindande = en domstol kan besluta att avtalet inte är rimligt och att det inte ska gälla

Lagstiftningen när det gäller avtal och köp för företagare är inte tvingande. Enligt lagen är i princip alla näringsidkare lika starka i en avtalsituation. Detta innebär att en överenskommelse mellan två näringsidkare i princip kan se ut hur som helst, med vissa undantag. Men det är viktigt att ett avtal är frivilligt. Om det vid avtalets ingående förelåg en situation som innebär att ena parten var tvingad att ingå avtalet, kan avtalet inte anses bindande för den part som utsatts för tvånget.

Köparavtal

När du sluter avtal om köp av en vara finns det ett par saker som du bör vara extra uppmärksam på. För det första är det vad parterna kommer överens om som avgör om den levererade varan är

felfri eller inte. Detta innebär att det inte finns något objektivt rätt eller fel. Bedriver du din verksamhet i en gammal byggnad med sluttande golv och skeva fönster så måste snickaren som du anlitar göra fönstren specialanpassade. Det innebär troligen att fönstren kommer att vara skeva vid leverans. Skulle de inte vara skeva skulle fönstren vara felaktiga enligt köplagen. Det andra du bör vara uppmärksam på är vilka leveransvillkor som gäller vid köpet. Att ansvara för varan innebär att du får stå risken att denna blir skadad eller förstörs. Beroende på vad parterna kommit överens om övergår risken för varan vid olika tidpunkter.

Fått en vara i besittning = tagit emot en levererad vara så att den är tillgänglig för hantering och användning

- Ska du hämta varan i butik, s.k. hämtköp, uppstår sällan några problem. Du ansvarar för varan så snart du tagit hand om varan, dvs. tagit med dig den.
- Ska vara som du beställt transporteras från en annan ort till ditt företag är köpet ett transportköp. Huvudregeln är då att ansvaret för varan övergår till dig som köpare redan då varan lämnar säljarens fabriksport eller lager. Är det säljaren som sköter leveransen av varan, genom att anställda hos denne transporterar varan, är det dock säljaren som har ansvaret för varan.

Det finns dock andra transportvillkor som gör att ansvaret för varan går över till dig som köpare först då du fått den levererad. Du kan lära dig mer om transportvillkor på incoterms.se.

Trasiga lampor

Emma och Marco har gjort en större beställning av lampor till butiken. Höstmörkret hade börjat lägga sig och det var dags att marknadsföra ljussättningen i hemmet.

När leveransen av varorna anlände från leverantören upptäckte de att en kartong med golvlampor var trasig. Alla lampor låg huller om buller i kartongen och alla lampor var skadade på ett eller annat sätt. "Då är det bara att ringa till leverantören", suckade Emma och gick in på kontoret.

"Hej, det här är Cosi Design AB i Småstad. Vi har precis fått leveransen av lamporna, men en av kartongerna har välts under transporten och lamporna har gått sönder. "

"Jaha, det var ju tråkigt", svarade leverantören, "om du vill så skickar vi gärna en ny kartong med lampor till er, men då får ni betala på nytt. Enligt offerten vi skickade gäller Fritt Fabrik som leveransvillkor så det är faktiskt ni som är ansvariga för varorna under transporten."

"Det står det väl inget om i offerten", sa Emma, som nu började bli lite upprörd.

"Jodå, vi använder alltid villkoret "Fritt Fabrik". "Vad innebär det", frågade Emma. "Jo, det innebär att vi tar ansvar för att leverera felfria varor till vår fabriksport och att ni ansvarar för godset under transporten. Ni får vända er till transportföretaget och kräva dem på ersättning."

"Hur gick det", frågade Marco när Emma kom ut i butiken igen. "När kommer de nya varorna?" "Ja", svarade Emma dröjande, "de tycker att det är vårt ansvar eftersom vi godkänt deras leveransvillkor Fritt Fabrik. Vi får vända oss till transportföretaget för att få någon ersättning". "Jaha" suckade Marco, "ytterligare saker att lära sig när man är ny som företagare - transportvillkor!"

Offertter och fakturering

För att få ett uppdrag måste du ofta lämna en offert eller ett anbud på uppdraget. När du lämnat en offert är du ensidigt bunden av den. Med ensidigt bunden menas att du sen inte kan neka den du lämnat en offert till affär om denne kommer med ett jakande svar. Ångrar man sin offert måste man återkalla denna innan man fått svar, i annat fall är man bunden av den. Genom att ange i offerten hur länge offerten gäller kan du bestämma hur länge du är bunden, t.ex. genom att mottagaren måste svara inom en vecka.

Det är svårt att korrigera en offert i efterhand, vilket betyder att du noga måste läsa igenom vad du skriver i offerten och stå för det. Om mottagaren av offerten accepterar den så har ni ingått ett bindande avtal om köp av den vara eller tjänst offerten handlar om. Accepten av offerten kan göras på vilket sätt som helst, genom e-post, fax, brev, telefonsamtal eller personligen, om det inte i offerten står angivet ett speciellt acceptsätt.

När du upprättar en offert gäller det att vara så tydlig som möjligt. Eftersom ett köp ofta görs utan särskilt skriftligt avtal kommer offerten att ligga till grund för er överenskommelse om inget annat skriftligt dokument finns. Då är det bra om du redan i offerten skriver t.ex. vilka betalningsvillkor som gäller, d.v.s. när fakturan ska vara betald. Huvudregeln är att säljaren ska ha betalt omedelbart om inte kredit ges. Om du skickar en faktura anses du dock ge kredit och ni måste komma överens om kreditens längd. Har ni inte kommit överens om detta före köpet gäller normalt 30 dagar. Se exempel på en enkel offert här.

Om du inte får betalt för din faktura bör du skicka en betalningspåminnelse. För de dagar som köparen är försenad med sin betalning får du ta ut dröjsmålsränta. Räntans storlek framgår av räntelagens regler, men dessa är inte tvingande. Du kan alltså ta ut den ränta ni kommit överens om, dock max 24 procent. Har ni inte kommit överens om någon dröjsmålsränta är det räntelagens regler som gäller, vilket innebär referensräntan + 8 %. Referensräntan bestäms av riksbanken två gånger per år. Du hittar aktuell referensränta på riksbanken.se.

Cosi Design

Bengtssons Bullar
Kanelgatan 14
382 00 Deghamn

Småstad 2008-02-28

Offert

Cosi Design AB har nöjet att offerera följande uppdrag:
Cafébord och stolar till personalmatsalen (enligt bifogad specifikation) **47 000 kr**

Angivna priser är exkl. moms.
Offerten är giltig t o m 2008-03-28

Vänliga hälsningar
Cosi Design AB

M. Oleano
Marco Oleano

Bilagor: Uppdragsspecifikation
Allmänna villkor: Faktura betalas inom 30 dagar från faktureringsdag. Dröjsmålsränta enligt lag utgår vid betalningsförsening

COSI DESIGN AB Box 11 305 114 35 Småstad Besöksadress: Måbelgatan 123	Tel: 082 - 456 789 10 Fax: 082 - 456 789 21 www.cosidesign.se Garant för Fakan	Momsreg.nr: SE556134 - 0000 Postgno: 345 65 78-9 Bankgno: 4455-6677
--	---	---

Konsumenträtt

Som företagare gäller andra regler mot konsument, än de som gäller företagare emellan. Det finns flera lagar som hanterar konsumentens rätt gentemot näringsidkare. Konsumentlagstiftningen är en skyddslagstiftning för konsumenter och är därför också tvingande till konsumentens fördel. Villkor i avtal är inte giltiga om de strider mot lagen på så sätt att konsumenten får ett mindre fördelaktigt villkor i avtalet än vad som framkommer i lagen. Är villkoren mer fördelaktiga är detta självklart inget hinder ha sådana villkor.

Vi skiljer på köp av lös egendom (lösa saker, aktier, djur o.s.v.), då konsumentköplagen gäller, och köp av tjänster (hantverksarbeten, bilreparationer o.s.v.), då konsumenttjänstlagen gäller.

I konsumentköplagen ställs det höga krav på näringsidkaren att tillhandahålla tydlig information till konsumenten i samband med köpet. Saknas t.ex. tvättanvisning, monteringsanvisning, skötselråd, instruktionsbok eller liknande är varan att anses som felaktig. Om ett fel upptäcks på en vara inom sex månader från köpet anses felet ha funnits vid försäljningstidpunkten. Konsumenten får då reklamera varan till

säljaren och säljaren ska åtgärda felet oavsett om han gett en garanti eller inte. Vill säljaren inte åtgärda felet måste han kunna visa att felet berott på konsumenten.

Konsumenttjänstlagen ställer krav på fackmannamässigt utfört arbete av yrkesmässiga tjänster. Lagens krav på fackmannamässighet omfattar även att näringsidkare väl ska vårda och ta hand om konsumentens egendom. Näringsidkaren har en långtgående skyldighet att upplysa konsumenten om vilken tjänst som ska utföras och vad det kommer att kosta. Näringsidkaren har även skyldighet att avråda från alltför dyrbara tjänster. Exempel: Konsumenten har en gammal femtusenkronorsbil, vars växellåda havererat, och som lämnas in till bilverkstaden. Det kostar troligtvis mer att byta växellåda än vad bilen är värd och ett byte av växellåda skulle inte förhöja bilens värde nämnvärt. I detta fall har verkstaden skyldighet att avråda från att byta växellådan.

IT-juridik

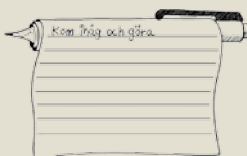
Ska du bedriva verksamhet via internet är det ett flertal lagar som du måste ta hänsyn till. Sker försäljning av varor eller tjänster via nätet och framförallt riktat till konsument, måste du bl.a. sätta dig in i distans- och hemförsäljningslagen. Lagen ger bland annat en obligatorisk ångerfrist på köp via distans, dvs. även via nätet.

Det är också viktigt att tänka på vad som gäller enligt personuppgiftslagen. Stränga krav finns på behandling av personuppgifter, vilket inkluderar alla uppgifter som kan kopplas till en privatperson, och i stort sett all möjlig hantering av sådana uppgifter. Huvudregeln är att samtycke från privatpersonen krävs, men flera undantag finns. På Datainspektionen (datainspektionen.se/) finns utförlig information om hur man som företagare korrekt ska behandla personuppgifter.

Ett problem med IT-juridiken är att handel går över landsgränserna. Det är inte bara svensk rätt som kan bli tillämplig på din försäljning över nätet. Mer information hittar du på verksamt.se, avsnitt Driva, rubriken IT i verksamheten.

Juridiken i företaget

Emma satt som vanligt vid frukosten och ögnade igenom lokalbladet. Hennes ögon föll på en artikel om butikernas prismärkning. Butikerna är skyldiga att ange varornas pris. En undersökning visade att många syndade mot den regel. Marco sa, "Ska vi inte gå på Almis seminarium om affärsjuridik? Det är nästa onsdag. Det finns säkert mycket som vi måste veta."

Seminariet gav dem många tankeställare och idéer. Det var sådant som direkt berodde på det de fick reda på om lagarna, men också annat som de kom på när de satt där. De gjorde sedan en lista på sådant som de måste komma ihåg, sådant som de måste ordna och sådant de måste tänka på hela tiden.

Emma och Marcos juridiska kom-i-håg-och-göra-lista

Leverantörer

Fraktkostnader – vem betalar?

Vilka leveransvillkor har de

Betalningstid – 10 eller 30 dagar?

Transportförsäkringar
– vem står för dessa?

Speditörer – fasta avtal?

Leveranser till utlandet – kolla!

Personal

Vår profil ska synas hos ev. personal

Hög servicegrad och trevligt bemötande

Reklamationspolicy – gör en lista

Leverantörslista – så personalen vet vilka vi
jobbar med och vad de kan leverera.

Fullmakt hos leverantörer för personal

Kunder

Leveranstid – lista från olika leverantörer

Transport hem till kund

Fraktfritt över en viss summa?

Fakturerings eller handpenning och förskott?

Dröjsmålsräntans storlek – 24% ?

Tilläggsbeställningar

Avbeställningar

Öppet köp o bytesrätt

Finansieringslösningar med tydliga räntevillkor –
besluta om vilket bolag vi ska jobba med.

Fokusera på att tillfredsställa kundens behov – inte
sälja i första hand

Marknadsföring

Tydlig prismärkning på alla varor

Hitta bra marknadsföringsbyrå, med samma
inställning som vår om hög kundservice, bemötande
och kvalitet. De ska kunna marknadslagstiftningen.

Göra en tilltalande hemsida som inte är för
”krängande”

Schyssta metoder ska gälla i all marknadsföring

Konkurrens på lika villkor

Kompanjonskap

Är ni flera som ska starta företag tillsammans är det viktigt att upprätta ett kompanjonavtal tillsammans innan ni startar företaget. Den viktigaste anledningen till detta är att ni nu är ense om företaget, men om det dyker upp problem i framtiden ska ni veta hur ni ska lösa detta på ett bra sätt. Genom att tillsammans jobba fram ett kompanjonavtal måste ni ta ställning till en hel del frågor och det kommer även att visa sig om ni har samma värderingar kring företagandet och privatlivet.

När ett kompanjonskap spricker beror det ofta på att delägarna har värderat tid och arbete olika eller att de helt enkelt inte har samma värderingar i livet. Ett bra sätt att närma sig ett kompanjonavtal är att först gå igenom Almis dokument Vårt gemensamma företagande som finns på almi.se/Nyforetagande/Forbereder/Kompanjonskap.

I ett kompanjonsavtal, t.ex. ett aktieägaravtal om man har ett aktiebolag, eller ett handelsbolagsavtal om man har ett handelsbolag, är det viktigt att komma överens om bland annat hur mycket man ska jobba i företaget, vad som ska hända om någon vill hoppa av, hur man då ska värdera dennes andel, vem ska få överta andelen, om

utomstående får köpa in sig i bolaget, om bolaget ska vara enskild egendom så inte make/makar kan ta över en andel vid kompanjonens skilsmässa. Alla dessa frågor är lättare att komma överens om på förhand, när man är vänner, än när en situation redan har uppstått, och är därför viktiga att skriva ner i ett kompanjonsavtal.

Kompanjonskap

Marco och Emma hade förberett sig väl inför sin företagsstart och nu satt de och gick igenom arbetsmaterialet de fått på Almi om kompanjonskap. Rådgivaren på Almi hade krävt att de lämnade in en kopia av kompanjonavtalet för att Almi skulle kunna betala ut lånet till dem. "Det är både för att skydda oss mot att ni byter ägare i bolaget och för att skydda er. Även om ni lever ihop nu och är sams så kan det komma andra tider", hade rådgivaren sagt.

Jaha, så här satt de nu. Det var många olika frågor att ta ställning till, frågor som de måste vara helt överens om. Vad skulle t.ex. hända om de inte ville driva företaget tillsammans längre eller om en av dem blev allvarligt sjuk eller avled.

När de kommit igenom hela materialet beslutade de sig för att ta hjälp av en vän, som arbetade som jurist, för att formulera avtalet. Dagen efter satt de på juristens kontor och fick delar av kompanjonavtalet förklarad för sig. Förköp och hembud t.ex. vad var det för något? "Det handlar om att ni inte kan sälja era respektive aktier till någon annan person utan att först erbjuda dessa till den andra delägaren, och att om någon utomstående på något sätt fått en del av bolaget, så måste denne hembjuda tillbaka andelen till de tidigare ägarna. Det är för att skydda er mot att få in oönskade delägare i bolaget", förklarade juristen. "En annan viktig punkt i avtalet är hur företaget ska värderas om ni vill sälja era aktier till varandra. Det finns lite olika varianter att välja mellan, och det är bättre att i föreväg bestämt vad som ska gälla."

Marco och Emma lämnade det ifyllda arbetsmaterialet till juristen och fick några dagar senare ett utkast på ett avtal som de gick igenom, fick hjälp med att förstå vad det innebar, och undertecknade. "Nu ska vi komma ihåg att ta fram och läsa detta avtal minst en gång per år, så vi kan ändra och skriva nytt om det är något vi tycker inte stämmer längre", sa Marco.

JURIDIK – Fördjupning

Lagar och avtal

När du startar ett företag är det en hel del lagar som är bra att känna till. Framförallt förväntas du som företagare känna till all tillämplig lagstiftning, d.v.s. de lagar som du måste följa inom affärlivet. Dessutom är det flera lagar som är dispositiva, d.v.s. de är inte tvingande, vilket innebär att avtal slutna mellan två företag kan innehålla i princip vilka villkor som helst. Därför är det klokt att före undertecknandet av ett avtal alltid ta kontakt med en jurist. Vid enklare förfrågningar är du välkommen att ta kontakt med en rådgivare på Almi. Kan inte han eller hon hjälpa dig kan du få råd om vart du bör vända dig. All aktuell lagstiftning hittar du bland annat via regeringens hemsida lagrummet.se.

Det är viktigt att komma ihåg att den lagstiftning som vi tar upp i detta avsnitt är svensk lag. Ska du handla med företag i andra länder kan det vara lämpligt att ta reda på vad som gäller i det landet. Även om vi har gått med i EU är lagstiftningen inte harmoniserad med alla andra medlemsländer och vissa rättsprinciper skiljer sig rätt mycket från varandra. I vissa länder är t.ex. muntliga avtal inte bindande, vilket är en väsentlig skillnad jämfört med den svenska lagen.

EU-medlemskapet

Sveriges medlemskap i EU påverkar vår lagstiftning på så sätt att vi har fått anpassa den till de regler som gäller inom EU. Detta gäller dock bara en del övergripande lagar och normer och ofta är EU:s regler bara ett minimum om vad som ska finnas i lagen. Sverige har därför en hel del lagar som sträcker sig mycket längre än vad EU bestämt. Det finns dock vissa principer inom EU-rätten, som äger så kallad direkt tillämpning i medlemsstaterna vilket innebär att de inte behöver implementeras genom svensk lagstiftning för att gälla utan gäller direkt ändå, så fort de blir till i

EU. En sådan princip är den så kallade likabehandlingsprincipen, vilken innebär att fysiska och juridiska personer från andra medlemsländer ska behandlas på samma sätt som landets egna medborgare och företag. Även om vi inte behandlar EU-rätten närmare i detta material kan det vara av vikt att känna till att vissa principer inom EU också gäller för det enskilda företaget.

Avtal

Avtalslagen är en av de äldsta fortfarande gällande lagarna i Sverige. Den kan därför vara svår att läsa och förstå, men väldigt viktig att känna till och följa, då mycket man som företagare gör bygger på avtal som faller under avtalslagen. Lagen är till för att lösa uppkomna avtalstvister och så länge parterna är överens om tolkningen av ingångna avtal behövs inte lagen. Lagen är dispositiv, vilket innebär att parterna har möjlighet att avtala bort avtalslagens regler.

I Sverige är huvudregeln att inget formkrav finns för hur avtal ska ingås och ett muntligt avtal är lika bindande och giltigt som ett skriftligt avtal. Det är först om man blir osäker på vad man kom överens om, eller vid uppkomna konflikter mellan parterna i ett avtal, som det kan vara bra att ha nedtecknat vad som överenskommits inledningsvis. Detta både som ett stöd för parterna, men också som ett sätt att lösa uppkomna meningsskiljaktigheter.

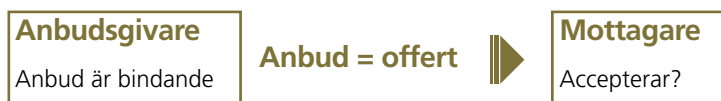
Det finns inga krav på att avtalet ska bevitnas eller registreras för att gälla (undantag finns, se nedan), utan när parterna undertecknat avtalet behåller de var sitt exemplar. Det kan även vara viktigt att veta att ett avtal som inte är undertecknat av båda parter, men efterlevs som om det var undertecknat, också kan vara giltigt.

Avtalsrätten bygger på principerna om rätten för var och en att fritt ingå avtal och skyldigheten för parterna att infria avtalet. Ingen part ska således vara tvungen att ingå avtal med ett visst innehåll, men när man väl ingått ett avtal är man bunden av dess innehåll. Att hålla ingångna avtal är en grundförutsättning för vårt samhälle i stort och smått. Vi ingår avtal dagligen utan att tänka på det: vi bestämmer träff med en kund, vi lånar grannens gräsklippare, vi åker buss, vi köper en tidning i kiosken m.m. Alla dessa handlingar är överenskommelser på ett eller annat sätt och är således avtal. Grannen skulle t.ex. inte uppskatta om den utlånade gräsklipparen inte lämnas tillbaka.

Trots att principen att hålla avtal är viktig, saknas generella formkrav för hur vi ingår avtal enligt svensk rätt. Ett viktigt undantag är dock vid försäljning av fastigheter, då detta är ett s.k. formalavtal, vilket innebär att avtalet måste vara skriftligt och till och med innehålla särskilda formuleringar för att gälla.

Avtalslagen reglerar förhållandet mellan två parter i ett avtal. Inledningsvis behandlas ingåendet av avtalet, en modell för hur vi ingår avtal. Den som avger ett anbud, eller i dagligt tal skickar en offert, är ensidigt bunden av detta anbud utan att ett avtal har slutits. Anledningen till denna ensidiga bundenhet är mottagarens möjlighet att få betänketid inför sitt beslut att anta eller förkasta givet anbud. Man kan t.ex. tänka sig situationen när ett företag vill renovera sina lokaler och begär in offerter från flera olika målare. När alla offerter kommit in till företaget ska de ha tid på sig att ta ställning till vilken offert som är den bästa. Det är här viktigt att komma ihåg att ett företag som inte faller in under lagen om offentlig upphandling

har rätt att sluta avtal med vem man vill och med vilka villkor som helst, vilket innebär att det inte finns något krav på att företaget ska välja den som är billigast. Frågan uppkommer då om hur länge anbudsgivare är bunden av sin offert, den så kallade acceptfristen. I första hand är anbudsgivare bunden så länge som denne själv vill och anger i sin offert. Det förekommer både att det står att offerten är giltig i t.ex. 30 dagar eller att anbudsgivaren skriver att man är bunden till och med ett visst specificerat datum. För att undvika konflikter rekommenderas att anbudsgivare alltid anger ett sista datum för när anbudet eller offerten är giltig. Skulle offerten sakna en tidsangivelse gäller enligt avtalslagen att anbudsgivaren är bunden enligt vad som är sedvänja inom branschen. Finns ingen sådan sedvänja att utgå från förfaller anbudet efter en ”skälig” tid. Det finns ingen klar definition av hur lång en skälig tid är utan den beräknas utifrån de specifika omständigheterna i den aktuella situationen. Det kan variera beroende på vilken vara det är, om den exempelvis är säsongsanspassad, eller vilka parterna är. Det måste således prövas vid domstol hur länge man är bunden av en offert, om parterna inte är överens. Vid muntliga anbud ska dessa accepteras omedelbart, annars faller det givna anbudet, om man inte avtalar om annat.

När mottagaren accepterat anbudet från anbudsgivaren har ett avtal ingåtts. Om parterna inte särskilt förhandlar kommer avtalets innehåll överensstämma med offertens innehåll. Om mottagaren av ett anbud svarar för sent eller svaret inte överensstämmer med anbudet kallas det oren accept. Detta betraktas då som ett nytt anbud. Det ursprungliga anbudet upphör då att gälla och det är upp till den ursprungliga anbudsgivaren om han vill acceptera det nya anbudet.

Båda avtalsparter måste vara behöriga för att ingå avtal. Detta innebär att personen som ingår avtal ska vara myndig och, när det gäller företag, ha rätten att teckna firman, dvs. ingå avtal för företagets räkning. Avtal som ingås med personer som inte är behöriga eller är omyndiga är i normalfallet ogiltiga. Det är således viktigt att kontrollera om motparten är behörig att ingå avtal. Om en person är behörig att teckna firman går att kontrollera med Bolagsverket, 060-18 40 00, eller via Bolagsverkets hemsida, bolagsverket.se. När det gäller omyndiga personer som ingår avtal, ligger ansvaret alltid på näringsidkaren att kontrollera personens ålder. Skulle en butiksägare ingå avtal med en 15-årig person om köp av en moped och detta inte godkänns av dennes vårdnadshavare är avtalet ogiltigt och mopeden ska återlämnas till butiken och pengarna ska lämnas åter till 15-åringen. Skulle mopeden ha försämrats under den tid 15-åringen innehaft mopeden, får butiksinnehavaren stå för detta, då denne ingått ett ogiltigt avtal.

Fullmakter

I avtalslagen finns även regler om fullmakter. En fullmakt används om du vill att någon annan, i ditt ställe och i ditt namn, ska utföra en handling åt dig. Situationen kan vara sådan att du vill köpa en bil, men inte har tid att åka till bilhandlaren för att köpa bilen. Du skriver då en fullmakt till en kamrat som ställer upp som fullmäktige, d.v.s. den som utför en viss angiven handling enligt fullmakten. I den skriftliga fullmakten står det vilken behörighet fullmäktigen har. I fullmakten står det t.ex. att du vill att bilen ska vara av ett visst märke, med viss motorstyrka, årsmodell och att

den gått maximalt 5 000 mil. Eftersom detta tydligt framgår av fullmakten, som din kamrat uppvisar för bilhandlaren, måste båda två följa vad som står i fullmakten för att du ska bli bunden av avtalet. Genom att utfärda en fullmakt är det du som ingår ett avtal med bilhandlaren som motpart, med hjälp av ditt ombud. Skulle bilen, som fullmäktigen köper, inte stämma överens med de minimikrav som uppställs i fullmakten är avtalet mellan dig och bilhandlaren inte gällande.

Utöver de instruktioner en fullmaktsgivare ger i den skriftliga fullmakten så kan fullmakten även inskränkas med hjälp av muntliga instruktioner, s.k. begränsande befogenheter. I vårt exempel kan det vara priset som begränsas muntligt. Du vill ju inte avslöja ditt maxpris för bilhandlaren, eftersom det då blir svårare att förhandla fram ett bra pris. Skulle fullmäktigen vid köpet överskrida det pris som ni muntligen kommit överens om, kommer avtalet mellan dig och bilhandlaren att vara gällande, då denne inte kunnat veta vilka inskränkande befogenheter din fullmäktige fått. Du är således bunden av avtalet om köpet av bilen sker till ett högre pris än vad du egentligen var beredd att betala. Det enda du kan göra är att kräva ersättning för mellanskillnaden av fullmäktigen. Det finns således risker med att låta en annan person utföra handlingar i ditt namn och för din räkning.

I avtalslagen regleras både muntliga och skriftliga fullmakter, men i praktiken är muntliga fullmakter utan betydelse och förekommer mycket sällan. Fullmakter ska återkallas på samma sätt som de lämnats, vilket innebär att en skriftlig fullmakt antingen ska återtas rent fysiskt eller så ska en handling upprättas där det framgår att fullmakten inte längre gäller. En fullmakt kan också begränsas genom att den endast gäller under en viss specificerad tid.

Köplag och standardavtal

Köplagen gäller vid handel av lös egendom dels mellan näringsidkare, dels mellan privatpersoner. När en näringsidkare säljer något till en privatperson gäller konsumentköplagen istället, se nedan. Köplagen omfattar inte försäljning av tjänster, men eftersom det saknas lagstiftning på detta område måste vi ändå tillämpa köplagens regler. Lagen är dispositiv, vilket innebär att den bara gäller om inget annat avtalats. Inom många branscher har det upprättats standardavtal som förhandlats fram mellan olika branschintressenter, med vissa regler avvikande från de i köplagen. Köplagens regler gäller inte om man använder ett standardavtal trots att de oftast är förmånligare för köparen. Det är viktigt att ta reda på om det finns standardavtal som reglerar handel i den bransch som du ska starta företag i. Dessa kan då ofta gälla även om parterna inte särskilt avtalat om att standardavtalet ska gälla. Om det är praxis, handelsbruk och sedvänja att använda ett visst standardavtal, så går det före lagen.

Avtala skriftligt

För att kunna avgöra om en vara är för sent avlämnad eller felaktig måste vi ta utgångspunkt i vad parterna kommit överens om. Enligt köplagens regler finns inget objektivt rätt eller fel, vilket innebär att det kan komma att bli mycket viktigt att ta reda på vad parterna ursprungligen kommit överens om inför ett köp. Eftersom vi inte har några formkrav kring avtal och köp är de flesta av muntlig karaktär, vilket innebär att bevisläget kan bli komplicerat. Ett sätt att kontrollera att båda parter

har samma uppfattning inför ett köp kan vara att enkelt och utan krav på formen skriva ner överenskommelsen. Båda parter har då möjlighet att läsa och ta del av överenskommelsen inför ingåendet av avtalet och därefter kontrollera innehållet. Gäller köpet stora summor eller ett större/längre åtagande för parterna bör ett regelrätt avtal upprättas för att undvika framtida missförstånd.

När övergår risken

Köplagen reglerar bl.a. när en vara har avlämnats och när risken för varan övergår på köparen. Huvudregeln är att säljaren svarar för kostnader som uppkommer innan varan avlämnas och köparen för kostnader som uppkommit efter avlämnandet. Lagen skiljer vidare på hämtningsköp och transportköp.

- Vid hämtningsköp hämtar köparen varan hos säljaren. När den är hämtad anses den avlämnad och köparen svarar därefter för eventuella kostnader samt står risken för att varan skadas eller förstörs. För att kunna åberopa fel på varan måste felet ha funnits när risken för varan övergick från säljaren till köparen.
- Vid transportköp är det lite mer komplicerat att avgöra vem som har risken för varan. Sker transporten inom en och samma ort anses varan avlämnad när den överlämnats till köparen. Sker transporten däremot till annan ort är huvudregeln att risken för varan övergår när säljaren har överlämnat den till ett fristående transportföretag. Skulle det uppkomma en skada eller om något kommer bort under transporten, är det alltså inte säljarens ansvar utan köparens. Köparen är skyldig att betala säljarens faktura och sedan vända sig till transportföretaget för att kräva ersättning.

Eftersom det finns en mängd olika transportvillkor, och varianter av villkoren ovan, är det viktigt att kontrollera vad som står i offerter och avtal och även försöka förhandla om de transportvillkor som är förmånligast för dig som köpare/säljare. Har du en butik och ska köpa alla varor till butiken är det t.ex. naturligtvis bäst för dig med ett transportvillkor som innebär att risken för varan inte övergår på dig som köpare förrän varorna är levererade till din butik.

Försening och fel

Vilka påföljder finns enligt köplagens regler? Vid förseningar med avlämnandet av varor kan köparen i första hand begära s.k. fullgörelse, d.v.s. att säljaren ska leverera varan. Skulle köparen drabbas av kostnader på grund av förseningen kan han under vissa förutsättningar få ersättning från säljaren för den uppkomna kostnaden som förseningen inneburit. Skulle förseningen vara av väsentlig omfattning eller köpet helt förfelat p.g.a. förseningen, har köparen rätt att häva avtalet, och därmed få det att sluta gälla.

Har du inte fått leveransen i tid?

1. Begär att du får leveransen
2. Begär ersättning för kostnader som du fått pga. försenad leverans
3. Häv avtalet om det har dröjt orimligt länge

För att kunna avgöra om en vara är felaktig eller inte ska som sagt utgångspunkt tas i vad parterna kommit överens om i avtalet. Det är upp till köparen att undersöka varan, före köpet vid begagnade varor, och efter köpet vid nya varor och varor som

levererats. Felaktigheter som kunnat upptäckas vid en undersökning före köpet kan inte återopas efter det att köparen tagit hand om varan. Om köparen upptäcker fel ska detta omedelbart reklameras till säljaren. Köparen har därefter rätt att få felet avhjälpt inom skälig tid från reklamationen. Ett avhjälpande kan t.ex. innebära att säljaren utför en mindre anpassning av varan för att denna ska bli avtalsenlig. Om säljaren inte lyckas avhjälpa felet inom skälig tid, eller varan är av sådan beskaffenhet att felet inte går att avhjälpa, ska köparen få en ny vara. Om detta inte sker inom skälig tid kan köparen ha rätt till prisavdrag om varan ändå har ett värde för honom eller rent av häva köpet. Skulle köparen drabbas av kostnader i samband med felet kan denne under vissa förutsättningar få ersättning från säljaren, s.k. skadestånd.

OBS! Du har undersökningsplikt! Undersök varan när du får den!

Om du upptäcker fel på levererade varor:

1. Reklamera omedelbart till säljaren. Du har rätt att få felet avhjälpt inom skälig tid.
2. Om säljaren inte kan rätta till felet ska du få en ny vara.
3. Får du inte rättelse inom skälig tid men står fast vid beställningen, begär prisavdrag.
4. Begär ersättning för kostnader som du fått pga felet

Dröjsmålsränta

Räntelagen reglerar ett företags möjlighet att få debitera dröjsmålsränta på förfallna fakturor. En förfallen faktura är en faktura vars angivna sista dag för betalning har passerats. Lagen är dispositiv, vilket innebär att företag har rätt att ta

ut en högre ränta än vad som framgår av räntelagens regler. Den rekommenderade maxräntan är idag 24 procent årligen. För att ett företag ska ha rätt att ta ut högre ränta än vad som framgår av lagen, krävs att parterna avtalat om detta. Det kan t.ex. stå i en offert, i allmänna villkor eller i ett separat upprättat avtal. Det räcker inte att det står på fakturan, eftersom fakturan inte anses vara en del av avtalet utan en följd av avtalet.

Om inte annan dröjsmålsränta är avtalad eller ingen ränta alls är avtalad, har företaget rätt att ta ut dröjsmålsränta enligt räntelagens regler. Ränta kan då tas ut med en räntesats motsvarande referensräntan plus 8 procent. Referensräntan fastställs av Riksbanken två gånger per år och bestäms som en fast ränta över en sexmånadersperiod; den 1 januari till den 30 juni och den 1 juli till den 31 december. Referensräntans storlek är beroende av det allmänna ränteläget i landet och du hittar information om referensräntans storlek på riksbanken.se. Det är viktigt att komma ihåg att all ränta ska räknas ut på årsbasis.

Frågan uppkommer ofta från vilket datum som dröjsmålsräntans storlek beräknas. Har man avtalat om betalningsvillkoren, d.v.s. när fakturan förfaller, har man rätt att debitera dröjsmålsränta från förfalldagen. Har parterna inte kommit överens om betalningsvillkoren har företaget som skickar fakturan rätt att ta ut dröjsmålsränta tidigast 30 dagar efter det att man framförde kravet på betalning, t.ex. genom en faktura.

Konkurrenslagen

Fri konkurrens är en förutsättning i en fungerande marknadsekonomi. Konkurrenslagen värnar om att den fria konkurrensen upprätthålls. Därför är det förbjudet för företag att samarbeta så att konkurrensen begränsas. Lagen ställer höga krav på stora företag, men ger utrymme för små företag att samarbeta utan att det strider mot konkurrenslagen.

Enligt konkurrenslagen är det förbjudet för företag att samarbeta så att konkurrensen begränsas. Det är inte heller tillåtet för företag med stor marknadsmakt att missbruka sin ställning genom t.ex. underprissättning, leveransvägran eller genom att komma överens om priser med andra stora aktörer på samma marknad. Om ett företag bryter mot lagen kan ett annat företag eller myndighet anmäla det, och då kan Konkurrensverket driva frågan. Högsta instans är Marknadsdomstolen. Ett företag som antingen använder sig av konkurrensbegränsande avtal eller missbrukar sin dominerande ställning på marknaden kan dömas att betala en konkurrensskadeavgift som uppgår till maximalt fem miljoner kronor.

Det finns undantag från förbudet om konkurrensbegränsande samarbete. Detta gäller om samarbetet har positiva effekter som väger över nackdelarna ur konkurrenssynpunkt. Dessa undantag gör det möjligt för företag att ingå avtal om olika typer av ensamrätt, t.ex. vid försäljning av en vara eller att ingå franchiseavtal.

För mer information hänvisas till Konkurrensverket, konkurrensverket.se. Verket har även gett ut Lilla konkurrensboken, som kan laddas ner eller beställas via deras hemsida.

Marknadsföringslagen

Marknadsföringslagen har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna och näringsidkarna. Huvudsyftet är att lagen ska säkerställa att en köpare ska kunna förlita sig på att information vid marknadsföring och vid köp är korrekt, tillförlitlig och tillräcklig.

Lagen tillämpas för marknadsföring riktad både till näringsidkare och konsumenterna. Lagen innehåller följande viktiga regler om marknadsföring:

1. En generalklausul som förbjuder all otillbörlig marknadsföring,
2. Förbud mot så kallad vilseledande marknadsföring, nämligen t.ex.: reklamidentifiering (att det ska framgå av reklam att det är reklam), vilseledande förpackningar, vilseledande efterbildningar (att en vara framställs vara från ett annat företag), rearbjudanden som gäller för evigt, jämförande reklam som inte är faktabaserad m fl.

3. Köperbudande (en preciserad vara med pris) måste innehålla relevant information enligt prisinformationslagen, samt uppgifter om säljare, samt vissa andra uppgifter i vissa fall.
4. Förbud mot aggressiv marknadsföring, vilket innebär att det aldrig är ok med t.ex. trakasserier, tvång, fysiskt våld, hot eller annan otillbörlig påverkan. Exempel är upprepade telefonkontakter, uppmaningar till barn att köpa, vädjan om hjälp med försörjning, leverans utan föregående beställning, vägran att gå vid hembesök.
5. En svart lista med åtgärder som alltid är förbjudna, däribland: falska hänvisningar till uppförandekoder, lockerbudanden, stressande oriktiga uppgifter om tillgång, oriktiga uppgifter om att en produkt är laglig, oriktiga uppgifter om vad som händer om man inte köper, plagiat, reklam för pyramidspel, påstå att produkt underlättar vinst i lotteri, användande av orden gratis eller kostnadsfri när motprestation krävs, fakturaskojeri, falskt uppträdande som konsument.

Reglerna ska bedömas mot vad en genomsnittskonsument skulle förstå och uppfattas, och är olagliga när de har sådan effekt att det skulle påverka ett köpbeslut. Svarta listan är dock alltid förbjuden, oavsett om det påverkat beteendet eller inte. Reglerna gäller innan, under och efter köpet. Marknadsstörningsavgift kan utdömas till den som bryter mot reglerna.

Personuppgiftslagen – PUL

Personuppgiftslagen (PUL) har till syfte att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks. PUL omfattar helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter samt manuellt förda personregister. En personuppgift är alla uppgifter som kan knytas till en privatperson som är i livet, även bilder på denna, IP-nummer mm. Rent privat behandling av personuppgifter är undantagen.

I PUL anges grundläggande krav på behandling av personuppgifter samt när behandling är tillåten. Lagen bygger i hög grad på samtycke från den registrerade. Vidare finns bestämmelser om information till de registrerade, om korrigerings av personuppgifter och om säkerhet vid behandling. För behandling av känsliga uppgifter finns särskilt restriktiva bestämmelser. En huvudregel är att databehandling av personuppgifter ska anmälas till Datainspektionen. Omfattande undantag från anmälningsskyldigheten finns föreskrivna i lagen, personuppgiftsförordningen och föreskrifter från Datainspektionen. Datainspektionen är en central förvaltningsmyndighet som har till uppgift att skydda människors privatliv i IT-samhället. Datainspektionen hjälper enskilda personer som råkat ut för integritetskränkningar, följer upp klagomål och gör inspektioner. Stor vikt läggs vid förebyggande arbete som sker främst genom information. För mer information se datainspektionen.se.

Lagen om offentlig upphandling – LOU

Statliga myndigheter, kommuner och landsting köper varor och tjänster och gör investeringar för många miljarder varje år. Dessa inköp ska ske i konkurrens mellan företag, som vill sälja till det offentliga. Det ska vara en tävlan på lika villkor och ge nya företag möjlighet att komma in på marknaden. För att säkerställa att konkurrensen utnyttjas på ett korrekt och rättvist sätt finns det lagregler som ska följas för offentliga upphandlingar. Reglerna för offentlig upphandling har som huvudsyfte

att hushålla med de offentliga resurserna. Om du vill vara med och lämna anbud i en upphandling måste du känna till spelreglerna. Lagen om offentlig upphandling, LOU, bygger på EU-direktiv och har ett komplicerat regelverk som styr reglerna för all offentligt finansierad verksamhet. Det finns olika typer av upphandlingar beroende på omfattningen av verksamheten. LOU betonar affärsmässigheten vid varje upphandling d.v.s. att samtliga anbudsgivare ska behandlas lika. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud ska behandlas utan ovidkommande hänsyn. Anbudsansökningar och anbud är hemliga under pågående upphandling. Anbud är ovillkorligen hemliga till dess avtal har träffats eller alla anbuden offentliggjorts eller enheten på annat sätt avslutat upphandlingen.

Olika tjänster

Vid offentlig upphandling ska upphandlingsförfarandet ske på olika sätt beroende på om det är s.k. A- eller B-tjänster. A-tjänster är sådana tjänster där företag från andra länder inom EU kan vara intresserade av att konkurrera med nationella företag. Det är exempelvis underhåll och reparation av maskinutrustning, landtransporter, datatjänster, redovisning, revision och bokföring, fastighetsförvaltning inklusive städning och löpande underhåll, förlags- och tryckeritjänster och sophantering. Till B-tjänster räknas tjänster som har en mer nationell bindning, till exempel hotell- och restaurangtjänster, säkerhets- och bevakningstjänster, utbildning, hälso- och sjukvård, socialtjänster och tjänster inom kultur, fritids- och idrottsverksamhet. Lagen ställer högre krav på en större upphandling än på en upphandling som omfattar B-tjänster till mindre belopp.

Upphandlingar till lågt värde

Huvudregeln är att alla köp av varor och tjänster som en upphandlande enhet behöver ska upphandlas. En upphandlande enhet får inte vända sig direkt till endast en leverantör, s.k. direktupphandling, utom i fall då upphandlingens värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl. I lagen anges inte vad som är ett lågt värde utan varje upphandlande enhet får själv fastställa den exakta beloppsgränsen. Vad som är synnerliga skäl varierar från situation till situation.

Hur gör du för att vara med?

Är du intresserad av att vara med i ett upphandlingsförfarande är det viktigt att du håller dig uppdaterad på var de offentliga verksamheterna annonserar sina upphandlingar. Ett bra sätt kan vara att gå in på kommunens hemsida regelbundet och se vilka upphandlingar inom kommunen som är aktuella för tillfället. Vidare finns det företag som försörjer sig på att hålla andra företag underrättade om aktuella upphandlingar. Finns det en upphandling du vill vara med och lägga anbud på är det viktigt att du så snart som möjligt laddar hem eller beställer förfrågningsunderlaget. Det är först när du läser detta som du kan se de krav som finns i den specifika upphandlingen och det är nu du kan ta ställning till om du ska lägga ett anbud eller inte. Det är av största vikt att tänka igenom anbudet noggrant innan du sänder in det, eftersom du är bunden av det den tid som finns angiven i förfrågningsunderlaget. Konkurrensverket är tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. För mer information, se konkurrensverket.se.

Konsumenträtt

Konsumenträtten är betydligt mer omfattande än den allmänna köprätten och innehåller lagar om konsumentköp, konsumenttjänster, distans- och hemförsäljning och konsumentkrediter. Utöver detta finns det särskild skyddslagstiftning mot oskäligen avtalsvillkor i konsumentförhållanden. Det som framförallt skiljer konsumentlagstiftningen från de lagar som gäller mellan näringsidkare är att den är tvingande till konsumentens fördel. Lagarna gäller när en näringsidkare säljer en vara eller en tjänst till en konsument.

Det är viktigt att poängtera att den fördelaktiga konsumentlagstiftningen inte omfattar dig om du i din verksamhet köper en vara eller tjänst. Det har ingen betydelse i vilken företagsform du driver verksamheten. Det är vanligt att personer som startar företag i början kontaktas av mer eller mindre seriösa försäljare. Om man då som nybliven företagare driver verksamheten som en enskild firma och hemifrån är det lätt att tro att samma regler om t.ex. hemförsäljning fortfarande gäller dig. Det finns ingen ångerrätt vid ingångna avtal mellan två näringsidkare.

Oskäligen avtalsvillkor

Som nämnts inledningsvis finns det en särskild lag om avtalsvillkor, lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden. Lagen har till syfte att skydda konsumenten mot oskäligen avtal. Lagen utgår från att konsumenten i många fall är i underläge i förhållande till säljaren. Som otillbörligen villkor betraktas att:

- endast säljaren kan säga upp ett avtal
- säljaren avgör om fel föreligger
- säljaren ändrar villkoren utan att ange skälen till det, under ett pågående avtalsförhållande
- garantivillkoren gör det omöjligt att häva köp

Syftet med lagen är främst att förhindra användningen av oskäligen standardkontrakt. Konsumentombudsmannen (KO) och konsumentverket övervakar och förhandlar med branschorganisationerna om deras avtalsvillkor i syfte att förbättra konsumentens ställning.

Prisinformation

Lagen har till ändamål att främja en god prisinformation till konsumenterna. Prisinformation ska lämnas när en näringsidkare marknadsför bestämda varor eller tjänster, både på eller vid varan samt i skyltfönster. Priset för en vara ska tydligt anges, t.ex. per förpackning eller enhet.

Prismärk alltid när du säljer till konsument!

Priset ska anges skriftligen om inte konsumenten kan få upplysning om det på annat likvärdigt sätt. Priset ska inkludera moms. För varor som tillhandahålls i varierande kvantiteter, ska priset avse den mängd eller måttenhet som varan vanligen bjuds ut

i. Priset och jämförpriset ska anges så att det framgår klart för konsumenten vilken vara eller tjänst som informationen avser. Om det finns praktiska hinder mot att priset och jämförpriset anges kan priset i stället få finnas i en prislista, prisfrågeterminal eller liknande.

Konsumentköp

Konsumentköplagen (KKL) fastställer grundkraven för näringsidkare som säljer lös egendom till privatpersoner. Lagen gäller även varor tillverkade särskilt för konsumentens räkning om säljaren står för materialet. Lagen är tvingande vilket innebär att säljaren inte kan avtala sig bort från de rättigheter som lagen ger konsumenten. KKL stämmer i många stycken väl överens med de regler som finns i köplagen. Det finns dock några särregler i KKL.

I KKL ställs det höga krav på näringsidkaren att tillhandahålla tydlig information till konsumenten i samband med köpet. Saknas tvättanvisning, monteringsanvisning, skötselråd, instruktionsbok eller liknande är varan att anses som felaktig. Om ett fel upptäcks på en vara inom sex månader från köpet anses felet ha funnits vid försäljningen. Konsumenten får då reklamera varan till säljaren och du som säljare måste åtgärda felet oavsett om köparen fått en garanti eller inte. Vill du som näringsidkare inte åtgärda felet måste du kunna visa att felet berott på konsumenten.

Det finns inga lagkrav för en näringsidkare att ge en garanti vid försäljning av en vara. Genom att erbjuda garantier lockar dock säljaren konsumenten till sig. Garantins funktion är att bevisbördan omvänds. Vid en reklamation under garantitiden är det näringsidkaren som måste visa att felet beror på konsumenten för att inte garantin ska gälla. Om reklamation görs efter garantitidens utgång är det konsumenten som ska visa att denna inte använt varan på ett felaktigt sätt. Det är viktigt att komma ihåg att ett fel som säljaren är ansvarig för ska ha funnits vid köpet av varan. Det kan vara ett fabriktionsfel som inte upptäcks förrän det gått något år eller två. Det kan även vara en vara som försämras onödigt snabbt. Den bortre reklamationstiden är tre år från köpet, om det inte finns någon garanti som är mer långtgående. Konsumenten kan inte heller kräva att få bytesrätt eller öppet köp på en vara, men om en vara säljs på öppet köp, är köparen skyldig att väl vårda varan och återlämna den i det skick som den var vid köpet och även i den förpackning den låg i. Naturligtvis har du som säljare möjlighet att ställa krav på kvitto för att bytesrätten ska gälla. Vid reklamation har dock kvitto ingen självständig betydelse.

Konsumenten har alltid rätt att ångra sig om denne beställt en vara och varan ännu inte har levererats. Om du som säljare fått handpenning vid beställningen av varan kan denna helt eller delvis behållas för att täcka kostnader du haft eller kommer få för varan.

Det är viktigt att poängtera att den fördelaktiga konsumentlagstiftningen inte omfattar dig som i din verksamhet köper en vara eller tjänst. Det har ingen betydelse i vilken företagsform du bedriver verksamheten. Det är vanligt att personer som startar företag i början kontaktas av mer eller seriösa försäljare. Om man då som nybliven företagare driver verksamheten som en enskild firma hemifrån är det lätt att tro att samma regler om t.ex. hemförsäljning fortfarande gäller dig. Så är det alltså inte. Det finns ingen ångerrätt vid ingångna avtal mellan två näringsidkare.

Konsumenttjänster

Konsumenttjänstlagen (KTjL) ställer krav på fackmannamässigt utfört arbete av yrkesmässiga tjänster. Lagen gäller inte installation av köpt vara, garantireparationer, bostadsbygge, tillverkning med köparens material, behandling och förvaring av djur, resor eller tjänster utförda av jurist, konsult eller läkare, där annan lagstiftning finns.

Lagens krav på fackmannamässighet omfattar även att näringsidkare väl ska vårda och ta hand om konsumentens egendom. En hantverkare kan således inte gå in i en villa i sina smutsiga skor och förstöra parketten utan att bli ersättningskyldig för skadorna. Det åligger dig som näringsidkare en långtgående skyldighet att upplysa konsumenten om vilken tjänst som ska utföras och vad det kommer att kosta. Konsumenten har ingen laglig rätt att kräva ett fast pris, men har dock rätt att få en prisuppgift. Har prisuppgift lämnats får det slutliga priset för tjänsten maximalt överstiga prisuppgiften med 15 procent. Konsumenten har dessutom rätt att kräva att få en specificerad räkning på utförd tjänst. Om konsumenten inte får någon sådan har denna ingen skyldighet att betala fakturan.

Näringsidkaren har även skyldighet att avråda från alltför dyrbara tjänster. Exempel: Konsumenten har en gammal femtusen kronors-bil, vars växellåda havererar, och som lämnas in till bilverkstaden. Det kostar troligtvis mer att byta växellåda än vad bilen är värd och ett byte av växellåda skulle inte förhöja bilens värde. I detta fall har verkstaden skyldighet att avråda från att byta växellådan. En konsument har alltid rätt att avbryta en pågående tjänst. När en konsument avbryter en tjänst har du som näringsidkare att avsluta uppdraget omedelbart och utan att konsumenten behöver ange några skäl för varför man avbeställer. Du har dock rätt att få betalt för material som gått åt, få betalt för arbete som har utförts och om du kan visa att det inte finns andra uppdrag att få för närvarande kan du få betalt för uteblivna intäkter. Lagregeln är till för att skydda konsumenten. Ofta utförs tjänster av en hantverkare i en privatbostad och det är då av vikt att konsumenten har möjlighet att avbryta en relation som upplevs obehaglig av en eller annan anledning eller som drar onödigt ut på tiden.

Konsumentkrediter

Konsumentkreditlagen (KKrL) innehåller regler om kredit som är avsedd huvudsakligen för enskilt bruk och som lämnats eller erbjuds konsument av en näringsidkare i dennes yrkesmässiga verksamhet. KKrL omfattar bestämmelser om informationsplikt, kontantinsatsens storlek och återtaganderätten. Vid marknadsföring av krediter måste säljaren lämna upplysning om den effektiva räntan, och andra faktorer som kan påverka konsumentens beslut att ta krediten.

Det finns alltid en rätt för konsumenten att återbetala skulder i förtid, men dock mycket inskränkt rätt för näringsidkaren att i förtid säga upp krediten. För att återtaganderätt ska finnas för näringsidkaren ska ett särskilt återtagandeförbehåll finnas i avtalet. Om sådant saknas har näringsidkaren ingen möjlighet att återta en vara vid utebliven betalning. Näringsidkarens återtaganderätt är även inskränkt när det gäller varor som är nödvändiga för ett hem och dess skötsel. Andra varor får återtagas endast om köparen har visat allvarlig bristande betalningsvilja.

Distans- och hemförsäljning

Internethandel, köp från TV-shop, postorder-, telefon- och hemförsäljning regleras i distans- och hemförsäljningslagen. Lagen gäller också när en konsument köper något av en försäljare som är utanför sitt fasta försäljningsställe, till exempel på home parties eller på en arbetsplats, på ett tåg, på sjukhus eller någon annanstans där konsumenten kan ha svårt att komma undan försäljaren.

Ångerrätten

När du säljer en vara eller en tjänst på distans eller vid hemförsäljning har konsumenten enligt lagen rätt att ångra köpet inom 14 dagar, oavsett anledning, om försäljningen sker inom Sverige. Vid hemförsäljning ska konsumenten få dels en blankett som denne kan använda om han vill ångra köpet, dels få en informationshandling. Handlingen ska bland annat innehålla information om ångerrätten och adress och telefonnummer till säljaren. Om konsumenten ångrar köpet vid distansavtal, får denne själv betala returportot. Vid hemförsäljning och telefonsförsäljning ska dock säljaren normalt stå för returfrakten.

Finansiella tjänster

Distans- och hemförsäljningslagen gäller även finansiella tjänster, till exempel om man tecknar en hemförsäkring via internet. Vid tecknande av distansavtal om en livförsäkring eller privat individuellt pensionssparande har konsumenten 30 dagars ångerrätt.

Produktansvarslagen

Produktansvarslagen gäller när en produkt orsakar skada på något annat än produkten själv. Det kan vara personskador eller skador på egendom och som orsakats av en säkerhetsbrist hos produkten. Lagen gäller endast när en näringsidkare säljer en produkt till en konsument. Det är tillverkaren eller importören som har huvudansvaret för en produkts säkerhet, men kan den som säljer varan till konsument inte visa vem som är tillverkaren eller importör är säljaren av varan ansvarig gentemot konsumenten. En

produkt har en säkerhetsbrist om produkten inte är så säker som skäligen kan förväntas. Säkerheten ska bl.a. bedömas med hänsyn till hur produkten ska användas, hur den marknadsförs och hur bruksanvisningen är utformad. Lagen är tvingande till konsumentens fördel.

Produktsäkerhet

Lagen har som syfte att skydda konsumenten mot skador orsakade av farliga produkter. Näringsidkare kan vara skyldiga att:

- tvingas att lämna säkerhetsinformation med varan eller tjänsten
- förbjudas att sälja en farlig produkt (t.ex. barnprodukter)
- tvingas att lämna varningsinformation (t.ex. på cigarettpaket)
- tvingas återkalla farliga produkter
- förbjudas att exportera varor (exportförbud)

Konsumentverket övervakar och försöker få till stånd frivillig rättelse.

Kompanjonskap

Det finns fördelar med att driva företag tillsammans, men det kan också många gånger innebära svårigheter. Dessa svårigheter märks kanske inte under den första entusiastiska pionjärtiden, eller så länge företaget ger tillfredsställande avkastning. Men vad händer om vinden vänder? I pressade och problematiska situationer kan konflikter lätt uppstå. Skillnader i synsätt, som man lätt kommer till rätta med i medgångstider, kan bli oöverstigliga hinder för samarbete om företaget börjar gå sämre. Innan man fattar beslut om att starta ett företag tillsammans bör man därför känna varandra mycket väl och ha gemensamma grundvärderingar. Även yttre omständigheter, som t.ex. en gift delägars eventuella framtida separation, är viktiga att reglera.

Kompanjonerna bör vara helt ense om:

- Företagets affärsidé och hur den ska realiseras
- Företagets finansiering, villkor och säkerheter
- Delägarnas insatser, utrustning, kapital och arbetsinsatser
- Vad som ska ske om en delägare vill träda ur bolaget

Kompanjonavtal

Delägarna bör upprätta ett kompanjonavtal för att reglera och på förhand komma överens om dessa frågor. Kompanjonavtal är en samlingsbeteckning för aktieägaravtal och handelsbolagsavtal. I kompanjonavtalet regleras delägarnas befogenheter och skyldigheter noggrant. Genom avtalet kommer delägarna överens om vad som ska ske i de olika situationer som kan uppkomma. Ett av avtalets syften är att garantera delägarna ett ekonomiskt grundskydd om det värsta inträffar. Oförutsägbara händelser som t.ex. dödsfall och sjukdomar kan bli obehagliga överraskningar och leda till stora förändringar av den verksamhet som är grunden för delägarnas ekonomiska trygghet.

Kamrater sedan barndomen. Fotboll i IFK Knislinge. En i försvaret, en i anfall. Suveränt samspel i det gemensamma företaget.

Genom att tillsammans jobba fram ett kompanjonavtal måste ni som delägare ta ställning till en hel del frågor. Det kommer att visa sig om ni har samma värderingar kring företagandet och privatlivet. Ett kompanjonskaps upplösning kan ofta bero på att kompanjonerna har alltför olika värderingar.

Kompanjonavtalet bör innehålla följande punkter:

- En kort beskrivning av företaget och dess affärsidé
- Aktiefördelning eller andelsfördelning
- Anställningsvillkor som arbetsfördelning, arbetstider och löneuttag
- Befogenheter, enighet i vissa beslut och firmateckning gemensamt eller var för sig
- Val av revisor
- Hur vinst/förlust fördelas mellan parterna eller konsolideras
- Sekretessklausul för att förstärka lojaliteten mellan parterna
- Regler om aktie-/andelsöverlåtelse och hembud, så att ingen part kan sälja aktier eller andelar utan godkännande från övriga parter
- Riktlinjer för hur inlösenvärdet ska fastställas och vem/vilket bolagsorgan som ska fastställa det
- Regler som gör att parterna inte kan pantsätta aktier eller andelar
- Ev. regler om skadestånd, om avtalet bryts
- Vad händer om part går i personlig konkurs, blir långvarigt sjuk eller avlider?
- Tvistelösningsklausul och utseende av opartisk medlare
- Avtalstid och uppsägning

För aktieägaravtal tillkommer följande punkter:

- Eventuell förbindelse om att båda parter ska välja in varandra i företagets styrelse
- Specifikation av de frågor som alltid ska behandlas och beslutas av företagets styrelse

För att skaffa ett bra och säkert kompanjonavtal är det att rekommendera att ta hjälp av en jurist eller annan erfaren person vid upprättandet av avtalet. Almi kan hänvisa till vem som kan hjälpa till. Mer specifikt så kan bl.a. följande frågeställningar regleras i ett kompanjonavtal: Hur mycket ska respektive delägare jobba i företaget? Vad ska hända om någon av delägarna vill hoppa av? Hur ska delägarrens andel värderas och vem ska få överta andelen? Får utomstående köpa in sig i bolaget? Ska bolaget vara enskild egendom eller ska respektive delägares make/maka kunna ta över delägarrens andel vid eventuell skilsmässa? Meningsskiljaktigheter kan ofta råda i de fall då en problematisk situation uppstår, om situationen inte redan reglerats. Det är lättare att komma överens om hur frågorna ska regleras på förhand, eftersom det då görs i samförstånd och utan någon press.

Sekretessavtal

I affärssammanhang är det ofta viktigt att information och kontakter hålls hemliga. Därför är det i många sammanhang inom affärsvärlden viktigt att parter iakttar sträng sekretess mellan sig. Vill du vara på den säkra sidan innan du presenterar din affärsidé, uppfinning eller affärsförslag för en blivande avtalspart ska du alltid begära att motparten undertecknar ett sekretessavtal inför förhandlingarna. I många avtal och affärsuppdrag ingår en sekretessklausul som en naturlig del av avtalet. Detta för att garantera parterna att avtalet och dess innehåll inte kommer till allmänhetens kännedom. Säkrast är att man undertecknar ett sekretessavtal innan affärsdiskussionen inleds. Viktigt att komma ihåg är dock att om du avtalar med en kommun eller myndighet som faller in under offentlighetskravet enligt offentlighetsprincipen kommer avtalet bli en offentlig handling. Som exempel kan nämnas alla offentliga upphandlingar som sker. När väl upphandlingen är genomförd är i princip alla handlingar i ärendet offentliga, såsom t.ex. prisuppgifter.

Twistelösning

När två parter inte kommer överens uppstår en tvist. En tvist kan lösas på många olika sätt och ibland har parterna redan i ett skriftligt avtal bestämt sig för hur de vill lösa tvister. Genom att ta in en s.k. skiljedomsklausul i ett avtal förhindras parterna ömsesidigt att vända sig till allmän domstol för en prövning av tvisten. Tvisten ska istället lösas genom s.k. skiljedom. Skiljemännen bildar en privat domstol, som snabbt och under fullständig sekretess prövar en tvist och kommer med en dom. Det är parterna som utser och också bekostar skiljemännen. Vid ett förenklat skiljeförfarande utses endast en skiljeman mot i normalfallet tre. Det finns olika skiljedomsinstitut i Sverige och det som är mest internationellt känt finns vid Stockholms Handelskammare, Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstitut, sccinstitute.se.

Medling har också blivit ett vanligare sätt att lösa uppkomna tvister på. Medling kan initieras av någon av parterna och de kan själva komma överens om en medlare. I bl.a. kompanjonavtal bör det finnas namn på en person som parterna litar på och som kan fungera som medlare vid tvist. Medling kan även erbjudas från den allmänna domstolens sida. Dock måste parterna betala för medlarens tjänster. Även Stockholms Handelskammare erbjuder medlingen som en av sina tjänster.

Det man dock ofta tänker sig som den slutgiltiga lösningen på en tvist är allmän domstol och tingsrätten. Det är hit man vänder sig när man vill stämma någon. Domstolen kostar inte parterna något utan den är helt skattefinansierad, med undantag för en administrationsavgift vid ingivandet av stämningsansökan. Dock har parterna ofta juridiska ombud i en tvist och det är bl.a. dessa ombuds kostnader som normalt kallas rättegångskostnader. När man förlorar en tvist i tingsrätten döms man oftast att betala motpartens rättegångskostnader.

En tvist i tingsrätten föregås alltid av en skriftväxling mellan parterna. Därefter kallar tingsrätten till en muntlig förberedelse. Syftet med förberedelsen är att klarlägga tvisten, både för parterna, men även för domstolen. Ett annat syfte med förberedelsen är att få parterna att hitta en lösning med hjälp av domstolen, en s.k. förlikning. Skulle en förlikning inte uppnås vid förberedelsen går tvisten vidare till en muntlig huvudförhandling. Normalt är det tre lagfarna domare som dömer i ett tvistemål. Det är parterna som ska visa att de har rätt enligt upprättade muntliga eller skriftliga avtal och det föreligger ingen egentlig utredningsskyldighet från domstolens sida. Det är således mycket viktigt att parterna vid en huvudförhandling har erfarna processadvokater som ombud.

Familj och företagande

Även familjen berörs på olika sätt när du startar företag. Det är viktigt att involvera den övriga familjen i ditt beslut att starta företag. Ni måste diskutera vad ett företag innebär för familjen i fråga om ekonomisk osäkerhet, uteblivna semestrar och långa arbetsdagar. Då kan det också vara bra att veta lite om den juridik som påverkar dig och din familj, och ta ställning till vad du kan göra vad gäller relationen mellan företagandet och familjen.

Samboende

Sambolagen reglerar hur sambors gemensamma hem och bohag ska fördelas vid samboförhållandets upphörande. Lagen innebär en rätt för en sambo att vid samboförhållandets upphörande begära en värdemässig delning av bostad och bohag, som endera parten införskaffat för parternas gemensamma användande. Det är alltså syftet med införskaffningen som är avgörande. En bostad ena sambon ägde redan innan samboförhållandet delas inte. Den har ju inte skaffats i syfte att vara gemensam bostad. Denna rätt till delning ska verkställas genom bodelning. Det är viktigt att komma ihåg att bodelningen endast omfattar parternas gemensamma bostad och bohag. Bilar, sommarstuga, fritidsutrustning, personliga tillhörigheter, såsom bl.a. smycken, omfattas inte. Bodelning blir också bara aktuellt om ena sambon påkallar rätten till bodelning.

Enligt lagen kan en sambo ha rätt att överta en gemensam bostad från den andra parten, även när inte någon bodelning ska ske, om speciella skäl finns för ena sambon att få bostaden. Prövning ska då ske av vem som har störst behov av bostaden.

Lagen jämställer inte på något sätt sambor med gifta och vill parterna ha längre juridiska skyldigheter och rättigheter får de ingå äktenskap. Vill parterna inte att sambolagen ska gälla i deras förhållande har de möjlighet att avtala bort lagen genom ett samboavtal. De har då ingen möjlighet att begära bodelning vid samboförhållandets upphörande. Det är vanligt att sambor avtalar bort rätten till bodelning av bostad genom ett samboavtal.

Sambor har ingen arvsrätt efter varandra. Detta gäller oavsett om man har gemensamma barn eller inte. Detta innebär att om samborna inte skrivit testamente kommer bröstarvingar (den avlidnes barn, eller barnbarn om ett barn inte är i livet) eller föräldrarna till den avlidne att ärva kvarlåtenskapen, inte sambon. Detta oavsett hur länge samborna varit sambor, och även om de är som gifta i alla avseenden. För att trygga varandra kan sambor upprätta ett testamente som ger varandra rätt till varandras egendom vid den enes bortgång.

Driver ett sambor företag tillsammans är det oerhört viktigt att de antingen upprättar ett inbördes testamente eller tar ömsesidiga livförsäkringar för att kunna lösa ut eventuella arvingar från företaget vid den enes bortgång.

Gifta

När ett par ingår äktenskap omfattas de omedelbart av Äktenskapsbalkens regler. Denna lag går inte att avtala bort generellt, men det lämnas stora utrymmen för makarna att inbördes reglera sitt förhållande, framförallt ur ekonomisk synvinkel, genom äktenskapsförord, bodelning under bestående äktenskap och genom testamente.

Det som främst skiljer Äktenskapsbalken från sambolagen är att makarna har giftorätt i all den andre makens egendom. Giftorätt innebär ett hälftenanspråk i egendomen, för det fall makarna skiljer sig, eller den ene går bort. Denna giftorätt utlöses inte förrän makarna skiljer sig. Det innebär alltså att vardera maken äger sina egna skulder och tillgångar till dess en bodelning sker, då tillgångar delas lika. Skulder delas dock inte. För att undvika att egendom förs över från ena maken till den andra kan makarna upprätta ett äktenskapsförord där viss specificerad egendom görs till den ena makens enskilda egendom. Äktenskapsförordet måste vara skriftligt och registreras vid tingsrätten för att gälla.

Ett äktenskapsförord kan vara särskilt lämpligt när flera personer äger företag ihop. Om inte äktenskapsförord finns mellan makar har den andra maken giftorätt i makens företag, vilket kan drabba hela företaget vid äktenskapsskillnad. Det är förmodligen inte särskilt bra att få sin fränskilde make som delägare i företaget.

Bodelning inom äktenskapet innebär att egendom överförs från en make till den andra. Det kan vara fråga om en fastighet som förs över för att skydda den egendomen från den andra makens fordringsägare. Men, om en bodelning inom äktenskapet genomförs kort tid före det att en make försätts i konkurs kan det hända att bodelningen inte godkänns och egendomen ändå tas för att täcka den makens skulder.

Huvudregeln är dock att vardera make svarar för sina skulder. Makar kan också överföra egendom till varandra genom ett gåvobrev, som registreras hos tingsrätten.

Vid dödsfall är huvudregeln att den efterlevande maken ärver den avlidnes hela tillgångar med så kallad fri förfoganderätt, tills även denne make dött. Då ärver bröstarvingarna. Ett särkullbarn har dock rätt att få ut hela sitt arv efter sin avlidne förälder omedelbart vid förälderns död, om inte testamente upprättats som ger vid handen något annat. Ett inbördes testamente mellan makar kan göra så att särkullbarnet endast kan få ut sin laglott vid förälderns bortgång. Laglotten utgörs av halva arvslotten och kan inte inskränkas genom testamente. Laglotten har en bröstarvinge alltså alltid rätt till. Eftersom familjebildningar har blivit mer och mer komplicerade med tiden, kan det vara av vikt att träffa en jurist eller själv söka reda på vad som gäller för en genomgång av vilka lagregler som gäller för din familj vid dödsfall, och vad ni kan göra för att skydda den efterlevande maken. Framförallt kan det vara av särskild vikt om man driver företag ensam eller tillsammans med en annan person. Almi kan hjälpa er med tips om var ni kan vända er.

Tillstånd

I Sverige råder näringsfrihet. Detta innebär frihet för i princip alla myndiga personer som är bosatta i Sverige att starta verksamhet inom vilket område som helst. När du ska starta en verksamhet, och när du driver en verksamhet, är det viktigt att du tar reda på om verksamheten kräver att någon speciell myndighet kontaktas för registrering, anmälan eller för ansökan om tillstånd. Det kan gälla särskilda krav på dig som ska driva verksamheten eller särskilda krav på lokalen. Även verksamheten i sig kan medföra särskilda krav.

Krav på anmälan, registrering eller tillstånd följer oftast av bestämmelser i en lag. Den reglerar tillsammans med bestämmelser i en förordning närmare hur ansökan ska göras, vilka krav som ställs och hur verksamheten ska skötas. Ofta finns även myndighetsföreskrifter som i detalj reglerar vad som gäller. Nedan hittar du en genomgång av de vanligaste tillstånden. För att få en mera heltäckande bild för ditt eget företag kan du besöka [verksam.se/Starta/](https://www.verksam.se/Starta/) Hitta tillstånd.

Tillstånd för lokaler

Kommunens byggnadsnämnd beviljar bygglov för ändrad användning av lokal. Förhandsbesked kan erhållas till en viss kostnad. Kostnaden avräknas från ansökningsavgiften för bygglov. Kontakta kommunen för mer information.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning godkänner lokaler som ska användas för livsmedelshandling och djurhållning liksom övriga s.k. hygienlokaler. Som hygienlokal räknas lokaler för vård och omsorg, liksom lokaler för frisörer, fotvårdare o.s.v.

Arbetsmiljöinspektionen bedömer alla lokalers lämplighet som arbetsplats för anställda.

Brandmyndigheten godkänner butiks- och servicelokaler och lokaler som ska användas inom hela vårdsektorn.

Tillstånd på vårdområdet

Länsstyrelsen beviljar tillstånd för inrättande av enskilt vårdhem för sjukvård, rehabilitering, åldringsvård, missbrukarvård o.s.v. Även tillstånd för privata daghem beviljas av länsstyrelsen, som dock kan överlåta tillståndsgivning och tillsyn till kommunen. För tillstånd krävs dokumenterad kunskap och erfarenhet samt godkända lokaler. Försäkringskassan ansluter husläkare och sjukgymnaster som har avtal med landstinget, och tandläkare som har etableringstillstånd.

Landstinget skriver vårdavtal med husläkare och sjukgymnaster. Avtal ger rätt till patientsättning via försäkringskassan. Fri etableringsrätt gäller för läkare med viss specialistkompetens. Efter en formell anmälan till landstinget och försäkringskassan har en icke landstingsanställd specialist rätt att starta heltidsverksamhet (min 35 tim/vecka) och ta ut en patientavgift på en viss procent av husläkaravgiften inom sjukvårdsområdet. Ersättning från försäkringskassan/landstinget utgår enligt fastställd taxa.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning ska godkänna hygienlokaler för hela vårdområdet. För att ändra användningsområdet från t.ex. bostad till enskilt vårdhem krävs inspektion och godkännande.

Socialstyrelsen utövar tillsyn över hela det privata vårdområdet och anmälningsplikt gäller för all sjukvårdspersonal, t.ex. läkare, sjuksköterskor eller sjukgymnaster, som startar privat verksamhet.

Tillstånd för vissa branscher

Länsstyrelsen ger tillstånd till bevakningsföretag, fastighetsmäklare och för yrkesmässig trafik med lastbil, buss, taxi och biluthyrning.

Kommunen ger tillstånd till servering av alkoholhaltiga drycker samt detaljhandel med öl klass II.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning ger tillstånd för verksamhet som kan medföra miljöfarliga utsläpp i mark, luft och vatten.

Polismyndigheten ger tillstånd för vapenhandel och skrothandel samt tillfällig försäljning och övrig verksamhet på offentlig plats.

Kammarkollegiet har hand om resegarantifonden som ska hålla resenärer skadeslösa vid oförutsedda händelser. För att få etablera sig som researrangör krävs anslutning till fonden.

Revisorsnämnden auktoriserar och godkänner revisorer, vilket är en förutsättning för revisionsuppdrag i aktiebolag.

Företag som sysslar med mattillverkning eller servering behöver tillstånd.

Tillstånd för utlandsbosatta

Enskild firma, handelsbolag. Utlandsbosatta måste registrera en i Sverige bosatt ansvarig föreståndare för rörelsen.

Aktiebolag, ekonomisk förening. Stiftare, Vd, vice Vd, minst hälften av styrelseledamöterna och minst en av firmatecknarna ska vara bosatta inom EU-området. Om företaget inte har någon i Sverige bosatt ställföreträdare ska styrelsen hos Bolagsverket registrera en person som har fått befogenheter att ta emot delgivning i företagets ställe.

Utländska företag får, efter ett visst uppgiftslämnande och registrering hos Bolagsverket, bedriva verksamhet i Sverige genom svenskt dotterbolag eller filial.

Tillstånd för barn

Barn som inte fyllt 16 år får inte själva driva näring. Förmyndare kan dock driva näring för barns räkning med överförmyndarens godkännande. Barn mellan 16 och 18 år får själva driva näring med förmyndares tillstånd.

Arbetsuppgifter – det egna företaget

Emma och Marco hade varit på en information om affärsjuridik. De fick många impulser om sådant som de måste komma ihåg att ordna. Därför gjorde de en lista, en kom-ihåg-och-göra-lista.

Vad står det på listan inför din egen företagsstart sedan du läst kapitlet Juridik i Företagarskolan?

Repetitions- och övningsuppgifter

1. Anbudet

Fummel och Fel Bygg AB lämnar ett anbud till fastighetsägaren Andersson. Anbudet är skriftligt och svar begärs senast den 1 mars. Andersson accepterar anbudet i sin helhet ett brev daterat den 27 februari. Bedöm om avtal kommit till stånd i följande fall:

- A:** Andersson postar brevet den 27 februari, men på grund av ett misstag från postens sida kommer brevet i bolagets brevlåda först den 4 mars.
- B:** Andersson postar brevet den 1 mars.
- C:** Andersson postar brevet den 1 mars och sänder samma dag ett e-postmeddelande till bolagets huvudkontor.
- D:** Brevet anländer den 28 februari, men p.g.a. semesterar läser ingen det förrän den 11 mars.

2. Fullmakten

Maggan ska köpa sig en ny bil och har varit och tittat på en snygg Volvo hos bilhandlaren Nisse. Plötsligt blir hon ivägskickad i jobbet några dagar och hon bestämmer sig för att genomföra bilköpet med hjälp av en fullmakt. Hon skriver en fullmakt på baksidan av ett reklamutskick och som fullmäktige utser hon Linda, som är Maggans 17-åriga bilintresserade dotter. I fullmakten skriver hon vilken bil som Linda ska köpa; en röd Volvo V50 av en viss årsmodell. Priset säger Maggan dock till Linda att det måste hon förhandla om, men är beredd att betala maximalt 175 000 för bilen och då ska det ingå nya vinterdäck.

- A:** Vid avtalsslut på detta sätt – vem blir bunden av avtalet?
- B:** Har Linda möjlighet att agera som fullmäktige?
- C:** Linda genomför köpet enligt fullmakt. Men den röda Volvon är redan såld när hon kommer till bilhandlaren, men han har en likadan fast svart istället. Blir Maggan bunden av detta avtal?
- D:** Linda genomför köpet, denna gång hinner hon i tid och köper den röda Volvon, men lyckas inte pruta ner priset till mer än 190 000 kr. Är Maggan bunden av detta avtal?
- E:** Maggan sitter på flyget och ångrar sig. Hon kommer på att hon inte vill ha någon bil alls och i alla fall inte nu. Så snart hon landat ringer hon till Linda utan att få något svar. Maggan ringer då till bilhandlaren och berättar att hon skrivit en fullmakt till Linda, men att hon ångrar sig nu. Kan hon upphäva fullmakten på detta sätt?

3. Leveransvillkor

Linus har precis öppnat en datorbutik i Visby och ska nu göra en beställning av varor. Han har lokaliserat en billig tillverkare av datorer och skrivare i Umeå, som heter DILL HB, och ringer till dem och gör en beställning om totalt 20 datorpaket till ett inköpspris om 125 000 kr exkl. moms. Linus och DILL har inte kommit överens om några transportvillkor, men varorna transporteras till Visby med speditiönsföretaget SHL.

En vecka efter gjord leverans kommer fakturan från DILL, men några datorer syns inte till. Linus ringer då till DILL och frågar var datorerna är. "Dem skickade vi förra veckan" svarar DILL.

A: Vem står risken för varorna i detta fall?

B: Om varorna inte kommer fram till Linus i Visby, måste han då betala fakturan?

C: Om vi antar att han måste betala fakturan, har Linus möjlighet att kräva skadestånd/ersättning i så fall och från vem?

4. Reklamation

Stina och Pelle är ute och shoppar en lördag förmiddag och köper bl.a. nya byxor till Pelle och en ny brödrost. Efter några dagars användande är det dags för Pelle att tvätta byxorna. På tvättrådet läser han att de ska tvättas i 60 grader och att de kan torktumlas. Det var ju praktiskt, tycker Pelle och slänger in byxorna i maskinen tillsammans med lite annan tvätt.

När maskinen centrifugerat klart åker kläderna in i torktumlaren. När Pelle ska ha byxorna till jobbet nästa dag ser han att byxorna som slutar strax ovanför vristen. Pelle blir förbannad. Han hade betalat rätt mycket för byxorna och tyckte inte han fått valuta för pengarna när han bara använt dem två dagar. Hjälプ Pelle lösa problemet.

Brödrosten som Stina och Pelle shoppat samma lördag som byxorna börjar att brinna och Stina undkommer med nöd och näppe skador genom att dra ur sladden och slänga ut brödrosten genom den öppna balkongdörren. Nu är det Stinas tur att bli förbannad.

Hon tar brödrosten i en kasse, när den svalnat, och traskar iväg till butiken hon köpt den i. Eftersom det bara var fyra månader sedan inköpet tycker hon att hon har rätt att få en ny, eller? Hjälп nu Stina gentemot butiken.